

Επίθετα**Εργασίες****Τι είναι τα επίθετα ;**

Επίθετα είναι οι λέξεις που μας λένε ποια ιδιότητα έχουν τα ουσιαστικά που συνοδεύουν.
Π.χ. Θέλω έναν **ώριμο** ανανά, τρεις **μεγάλες** μελιτζάνες και 10 **γλυκά** πορτοκάλια.

Τι φανερώνουν:

- χρώμα,
- μέγεθος
- αίσθηση
- κατάσταση
- σχήμα
- ύλη
- αξία
- ιδιότητα

πχ: Η τσάντα μου είναι **κόκκινη**.

πχ: Το μολύβι μου είναι **μικρό**.

πχ: Το λεμόνι είναι **ξινό**.

πχ: Η θάλασσα είναι **γαλήνια**.

πχ: Το τετράδιο είναι **ορθογώνιο**.

πχ: Το ποτήρι είναι **γυάλινο**.

πχ: Αυτό το παιχνίδι είναι **ακριβό**.

πχ: Ο Βασίλης είναι **έξυπνος**

Γένη των επιθέτων

Τα επίθετα έχουν **τρία γένη** και **συμφωνούν πάντα στο γένος, στον αριθμό και στην πτώση με το ουσιαστικό που συνοδεύουν.**

Π.χ. Σεβαστοί μου γονείς! Σεβαστέ μου θείε! Σεβαστά μου παιδιά!
Σεβαστή μου γυναίκα! Σεβαστές μου ξαδέρφες!

Θέση του επιθέτου

Η θέση του επιθέτου μέσα στο λόγο ποικίλλει. Συνήθως **τοποθετείται πριν από το ουσιαστικό**, αλλά μπορεί να τοποθετείται και μετά από αυτό για να δώσουμε περισσότερη έμφαση.

π.χ. Ήταν μια **ένοπλη** ληστεία που κατέληξε σε φιάσκο, αλλά και Ήταν μια ληστεία **ένοπλη** που κατέληξε σε φιάσκο.

Πώς κλίνονται τα επίθετα ;

Τα επίθετα συνήθως κλίνονται όπως τα αντίστοιχα ουσιαστικά. Έτσι π.χ. το επίθετο ο καλός κλίνεται όπως το ουσιαστικό ο κυνηγός. Το επίθετο η καλή κλίνεται, όπως το ουσιαστική πηγή, το επίθετο το καλό κλίνεται όπως το ουσιαστικό το φυτό. **Εξαιρούνται τα επίθετα με αρσενικό σε -ής, -ύς που έχουν δική τους κλίση**, όπως π.χ ο επιμελής, η επιμελής, το επιμελές. Ο βαθύς, η βαθιά, το βαθύ κτλ.

Όταν κλίνονται, **κρατούν τον τόνο που έχουν στην Ονομαστική του ενικού αριθμού.** και (τα περισσότερα) κατά την κλίση τους κρατούν τον τόνο στην ίδια θέση.

Ασκήσεις

1. Στις προτάσεις που ακολουθούν να σχηματίσεις το επίθετο από τη λέξη που υπάρχει στην παρένθεση. Πρόσεξε να γράψεις το σωστό τύπο:

- α. Στις Κυκλάδες υπάρχουν (παραλία) οικισμοί.
- β. Τα (θάλασσα) ταξίδια είναι ευχάριστα.
- γ. Η (επιβάτης) κίνηση στα αεροδρόμια είναι μεγάλη στη διάρκεια των διακοπών,
- δ. Το (σιδηρόδρομος) δίκτυο της Ελλάδας γίνεται ηλεκτρικό.
- ε. Στην Ήπειρο τα (τόπος) κρασιά είναι φημισμένα.
- στ. Σε ορεινά χωριά τα σπίτια είναι (πέτρα).

2. Να αντικαταστήσεις με επίθετα τις φράσεις που χαρακτηρίζουν τα ουσιαστικά:

- α. Τα σκαλοπάτια ήταν από μάρμαρο.

- β. Η εικόνα από ασήμι ήταν οικογενειακό κειμήλιο.

- γ. Τα ρολόγια από την Ελβετία είναι ακριβά.

- δ. Τα ρούχα από μαλλί φοριούνται το χειμώνα.

- ε. Τα παράθυρα στις περισσότερες οικοδομές κατασκευάζονται από αλουμίνιο.

- στ. Οι τοίχοι της αίθουσας ήταν βαμμένοι με πολλά χρώματα.

3. Στις φράσεις που ακολουθούν να συμπληρώσεις τα κενά με τα επίθετα που δίνονται στην παρένθεση.

- α. Στους αγώνες αυτοκινήτων παίρνουν μέρος (γρήγορος) αυτοκίνητα.
- β. (πολύς) αυτοκράτορες του Βυζαντίου χρησιμοποιούσαν (μισθοφόρος) στρατιώτες.
- γ. Ο (κρύος) αέρας τον ανακούφισε.
- δ. Η έκφραση του προσώπου του έδινε την εικόνα ενός (τίμιος) και (ήρεμος) ανθρώπου.
- ε. Το (δημογραφικός) πρόβλημα αποτελεί κίνδυνο για (αρκετός) χώρες της Ευρώπης.
- στ. Ήταν (ωραίος) γυναίκα με (μακρύς, μαύρος) μαλλιά.

4. Να συμπληρώσεις τα κενά στο παρακάτω κείμενο με επίθετα που σχηματίζονται από τις λέξεις των παρενθέσεων.

Καθίσαμε στα (αναπαύομαι) καθίσματα του καραβιού. Πρώτα απλώσαμε τον χάρτη στο τραπέζι και δείξαμε με το μολύβι τη διαδρομή που θα ακολουθούσε το καράβι. Έπρεπε να περάσουμε τρία (βράχος) νησιά για να φτάσουμε στον προορισμό μας. Έπειτα ανεβήκαμε στο κατάστρωμα για να βγάλουμε μερικές (ανάμνηση) φωτογραφίες. Διαλέξαμε θέσεις με φόντο τα άγωνα νησάκια που είναι κατάσπαρτα στο Αιγαίο. Ξαφνικά, ένας (τολμώ) γλάρος, που ακολουθούσε (υπομένω) το καράβι μαζί με άλλους, πλησίασε το κατάστρωμα και άρπαξε με το ράμφος του ένα μπισκότο που του πρόσφερε ένας κύριος με προτεταμένο το χέρι του. Τη σκηνή, η οποία ήταν (εντυπωσιάζω), την είδαν πολλοί επιβάτες και την ίδια στιγμή δεκάδες χέρια πρόσφεραν στους γλάρους μπισκότα, πατατάκια, γαριδάκια κι ό,τι άλλο (διαθέτω) φαγώσιμο υπήρχε. Όταν απομακρυνθήκαμε αρκετά, οι γλάροι άρχισαν να επιστρέφουν στην ακτή, απογοητεύοντας έτσι τους (εκπλήσσω) επιβάτες του καραβιού.

5. Στο παρακάτω κείμενο, αφού διαβάσετε την περιγραφή ενός φθινοπωρινού τοπίου, υπογραμμίστε όλα τα επίθετα. Στη συνέχεια, γράψτε τα στα τρία γένη.

Ο ουρανός στα δυτικά ήταν καταγάλανος, διάφανος, αλλά και στην ανατολή δεν υπήρχε ούτε ένα σύννεφο. Ο ήλιος είχε μόλις ανατείλει. Ψηλά στον ουρανό ένα αεροπλάνο στραφτάλιζε σαν διαμαντάκι. Την προηγούμενη νύχτα είχε βρέξει και το χορτάρι είχε χρώμα πράσινο σμαραγδί, λαμπερό, ενώ τα ξερά φύλλα, πεσμένα στο χώμα, κοκκινωπά, γυάλιζαν σαν καλογουαλισμένο δέρμα. Υπήρχαν ακόμα μερικά αγριοκέρασα στο δέντρο και ψηλά, στην κορυφή του, μόνο λίγα πολύχρωμα φύλλα κρέμονταν ακόμη απ' τα κλαριά

Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο

Απαντήσεις

1. α. → παραλιακοί, β. → θαλασσινά, γ. → επιβατική, δ. → σιδηροδρομικό, ε. → τοπικά, στ. → πέτρινα.

2. α. μαρμάρια, β. ασημένια, γ. ελβετικά, δ. μάλλινα, ε. (είναι) αλουμινένια, στ. πολύχρωμοι.

3. α. γρήγορα, β. πολλοί, μισθοφόρους, γ. κρύος, δ. τίμιου, ήρεμου, ε. δημογραφικό, αρκετές, στ. ωραία, μακριά, μαύρα.

4. 10 . (αναπαύομαι) → αναπαυτικά, (βράχος) → βραχώδη, (ανάμνηση) → αναμνηστικές, (τολμώ) → τολμηρός, (υπομένω) → υπομονετικά, (εντυπωσιάζω) → εντυπωσιακή, (διαθέτω) → διαθέσιμο, (εκπλήσσω) → έκπληκτους

5. Ο ουρανός στα δυτικά ήταν καταγάλανος, διάφανος, αλλά και στην ανατολή δεν υπήρχε ούτε ένα σύννεφο. Ο ήλιος είχε μόλις ανατείλει. Ψηλά στον ουρανό ένα αεροπλάνο στραφτάλιζε σαν διαμαντάκι. Την προηγούμενη νύχτα είχε βρέξει και το χορτάρι είχε χρώμα πράσινο σμαραγδένιο, λαμπερό, ενώ τα ξερά φύλλα, πεσμένα στο χώμα, κοκκινωπά, γυάλιζαν σαν καλογουαλισμένο δέρμα. Υπήρχαν ακόμα μερικά αγριοκέρασα στο δέντρο και ψηλά, στην κορυφή του, μόνο λίγα πολύχρωμα φύλλα κρέμονταν ακόμη απ' τα κλαριά

καταγάλανος	καταγάλανη	καταγάλανο
διάφανος	διάφανη	διάφανο
προηγούμενος	προηγούμενη	προηγούμενο
πράσινος	πράσινη	πράσινο
σμαραγδένιος	σμαραγδένια	σμαραγδένιο
λαμπερός	λαμπερή	λαμπερό
ξερός	ξερή	ξερό
κοκκινωπός	κοκκινωπή	κοκκινωπό
πολύχρωμος	πολύχρωμη	πολύχρωμο